

بسمه تعالی

جزوه ی درس تفکر و پژوهش ششم ابتدایی
ویژه ی آزمون تیزهوشان

تعریف شناخت

* تمامی فعالیت ها و فرآیند ها یی که موجب آگاهی فرد از جهان هستی می شوند شناخت نامیده می شود.

نکته: تفکر و تعقل نقش اساسی در شناخت حقیقت هستی و سعادت جاوید دارد .

تعریف تعقل

* تعقل به معنی تجزیه و تحلیل و ربط دادن قضایا و سنجش و ارزیابی یافته ها بر اساس نظام معیار است .

تعریف حکمت

حکمت به معنای علم متین ، محکم و استوار است

حکمت

حکمت نظری: دانش درباره ی واقعیت ها (هست ها) است.
 حکمت علمی: درباره بهترین رفتار انسان برای رسیدن به سعادت و کمال
 (بایدها و نبایدها) است.

عقل

عقل نظری: حکمت نظری
 عقل علمی: حکمت علمی

نکته:

- ← مولف کتاب الاشارات و التنبیهات **ابن سینا** می باشد .
- ← کتاب شرح المنظومه نوشته **حاج ملا هادی سبزواری** می باشد.
- ← کتاب المنطق نوشته ی **محمد رضا مظفر** می باشد.
- ← مشاهده و گرد آوری اطلاعات با استفاده از **حواس پنج گانه** انجام می شود.

فعالیت ۱

واژه های تصادفی

* مضمون فعالیت واژه های تصادفی **تعلق و جفت سازی** می باشد.

فعالیت ۲

دیدنی های سرزمین من

* مضمون فعالیت دیدنی های سرزمین من **انتخاب و هویت** می باشد.

استدلال نظرات دیگران ، گفت و گو درباره جاهای دیدنی سرزمین خود و درک هویت ایرانی - اسلامی از جمله اهدافی است که در این فعالیت بررسی می شود.

اهداف فعالیت

- ۱- صحبت درباره ی ترجیحات خود با دیگران
- ۲- استدلال درباره ی ترجیحات دیگران
- ۳- توجه به ترجیحات دیگران
- ۴- گفت و گو راجع به دیدنی های سرزمین خود
- ۵- درک هویت ایرانی - اسلامی

نکته: در بعضی از شرایط اجتماعی باید به یاد داشته باشیم علائق دیگران را به علائق

خودمان ترجیح دهیم.

فعالیت ۳

نارنجی پوش امانت دار

* مضمون فعالیت نارنجی پوش امانت دار **به شکلی دیگر دیدن وقایع و حوادث** می باشد .

احمد ربانی رفتگر شهرداری بجنورد کیف مفقودی به ارزش ده میلیارد ریال که محتوی طلا، اسناد مالکیت ، چک و کارت های اعتباری بود به صاحبش بازگرداند.

نکته: مهم ترین پیام فعالیت نارنجی پوش امانتدار ((امانتداری)) می باشد.

فعالیت ۴

یک اتفاق عجیب

* مضمون فعالیت یک اتفاق عجیب **ماوراء و علت و معلول** می باشد.

فعالیت ۵

خرسی که می خواست خرس باقی بماند

* مضمون فعالیت خرسی که می خواست خرس باقی بماند **هویت** است.

نویسنده داستان خرسی که می خواست خرس باقی بماند

** نویسنده: یورگ اشتاینر (مترجم : ناصر ایرانی)

فعالیت ۶

بوی خوش مدینه

* مضمون فعالیت بوی خوش مدینه **آرزوها و انتخاب های** می باشد.

نکته :

۱- پیامبر خدا پس از بازگشت از سفر و شنیدن حکایت اویس دستار خود را به وسیله ی یکی از یاران خود برای اویس فرستاد.

۲- بوی خوش مدینه به کارگردانی علی حسین عباس زاده و نوشته علی حسن زاده تهیه شده است .

فعالیت ۸ و ۷

مردم پسند ها

* مضمون این فعالیت **روش گرد آوری اطلاعات مصاحبه و نظرسنجی کتبی** می باشد.

فعالیت ۹

مارگیر و اژدها

* مضمون فعالیت مارگیر و اژدها **طمع و آرزوها** می باشد.

نکته: داستان مارگیر و اژدها از کتاب قصه های شیرین مثنوی مولوی نوشته ی

جعفر ابراهیمی می باشد.

فعالیت ۱۰

شکلی دیگر

* مضمون فعالیت شکلی دیگر به **گونه ای دیگر دیدن** است.

جین ویلیس

نویسنده ی داستان خفاش دیوانه

فعالیت ۱۱ و ۱۲

زیر ذره بین

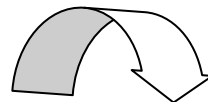
* مضمون فعالیت زیر ذره بین **روش گردآوری اطلاعات** می باشد.

فعالیت ۱۳

آقکند

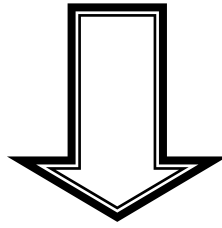
* مضمون فعالیت آقکند ، **منطق در جستجوی معنا** می باشد.

چکیده ی فیلم آقکند

* آموزگاری که تازه وارد روستایی آذری زبان شده با مشکل ارتباط کلامی روبرو می شود و

می کوشد این زبان را یاد بگیرد.

نکات:

- ۱- آفکند یعنی روستای سفید
- ۲- در زبان آذری به چشمه ((بولاغ)) گفته می شود.
- ۳- معلم های قبلی آفکند هیچکدام بخاطر شرایط سخت روستا و همدل نبودن با دانش آموزان در این روستا دوام نیاورده بودند.
- ۴- معلم جدید راه حل مشکل خود را در یادگیری زبان ترکی دید.
- ۵- بزرگ ترین مشکل آموزشی دانش آموزان کلاس اول آفکند صحبت به زبان فارسی بود.
- ۶- نویسنده و کارگردان آفکند داوود رجبی می باشد.
- ۷- علت تفاوت رفتاری معلم جدید با معلم های قبلی بعلت تفاوت در نوع طرز فکر و برخورد با مسئله می باشد.
- ۸- معلم اینگونه مشکل دانش آموزان را به صاحب خانه می گوید : از همه بدتر فارسی صحبت کردنشونه.
- ۹- معلم قبلی روستای آفکند چون با دانش آموزان همدل نبود نتوانست تدریسش را در روستا ادامه دهد.

فعالیت ۱۴

پایتخت کشور من

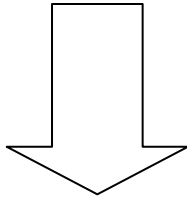
* مضمون فعالیت فوق روش گرد اوری اطلاعات منابع چاپی و الکترونیکی است.

** بزرگترین شهر و پایتخت ایران و مرکز استان تهران و شهرستان تهران است و بیست و پنجمین شهر پرجمعیت جهان به شمار می آید. مساحت این شهر ۷۳۰ کیلومتر مربع است.

*** این شهر یکی از بزرگترین شهر های غرب آسیا و بیست و هفتمین شهر بزرگ دنیا است. شهر تهران در شمال کشور ایران و جنوب دامنه رشته کوه البرز واقع شده است . این شهر دارای یک شبکه متراکم بزرگ راهی و چهار خط فعال مترواست که فقط در بهار سال ۱۳۹۰ ، ۱۲۹ میلیون مسافر را جابه جا کرده اند.

پایتخت های کشور ایران در طول تاریخ

- * قراقویونلوها : تبریز
- * آق قویونلوها : تبریز
- * صفویان : تبریز، قزوین و اصفهان
- * افشاریان : مشهد
- * زندیان: شیراز و کرمان
- * قاجاریان : ساری و تهران
- * پهلوی ها : تهران
- * جمهوری اسلامی : تهران
- * طاهریان : مرو و نیشابور
- * صفاریان: زرنج
- * علویان : آمل
- * سامانیان : بخارا
- * زیاریان : گرگان
- * بوییان :شیراز
- * غزنویان : غزنین و لاهور
- * سلجوقیان: نیشابور، مرو، اصفهان، کرمان و همدان
- * اتابکان آذربایجان: تبریز
- * اتابکان فارس : شیراز
- * اتابکان لر : ایذه و خرم آباد
- * قراختاییان : کرمان
- * خوارزمشاهیان: گرگان
- * ایلخانان : مراغه، سلطانیه و تبریز
- * کرتیان: هرات
- * مظفریان: یزد و کرمان
- * سربداران : سبزوار
- * چوپانیان : تبریز
- * جلایریان: تبریز و بغداد
- * تیموریان : سمرقند و هرات
- * اسماعیلیه: قزوین و الموت

فعالیت ۱۵

لی لی حوضک

* مضمون فعالیت لی لی حوضک **همدلی** است

نکته:

- * در انیمیشن لی لی حوضک کلاغ نماد انسان های خودخواه می باشد.
- ** در انیمیشن لی لی حوضک بز با حس همدردی خود بر روی افکار سایر حیوانات تاثیر مثبت گذاشت و همه را برای کمک به نجات جوجه بسیج کرد.

فعالیت ۱۶

شگفتی ها

* مضمون فعالیت شگفتی ها **پدیده ها** می باشند.

این فعالیت سبب تمرین فنون پرسشگری می شود.

نکته:

- سوالاتی که با آیا شروع می شوند ماهیت یعنی وجود و عدم وجود را مورد سوال قرار می دهند.
- سوالاتی که با چرا شروع می شوند به دنبال علت هستند.

فعالیت ۱۷

من و پرسش هایم!

* مضمون فعالیت من و پرسش هایم ، **جست و جوی معنا** می باشد.

نکته: پرسش هایی که در ذهن ما وجود دارد به صورت کلی درباره خود ، خدا ، خلقت و

دیگران می باشد.

فعالیت ۱۸

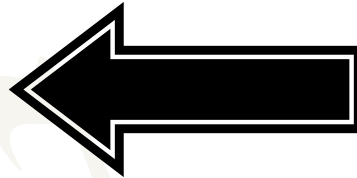
دانه ی نی

* مضمون فعالیت دانه ی نی ، مرگ و زندگی، نیستی و تولد دوباره می باشد.

داستان دانه ی نی

طراح قصه و تصویرگر بهرام خائف

فعالیت ۱۹

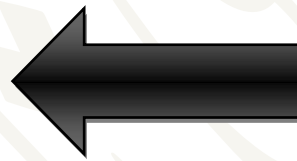
ماه بود و روباه

* مضمون فعالیت فوق آرزوها و زیبایی ها می باشد.

داستان ماه بود و روباه

نویسنده و تصویرگر آناهیتا تیموریان

نکته:

- * در اغلب داستان ها روباه نماد فریب و حيله گری معرفی شده است.
- * در این داستان روباه نماد خودخواهی و نماد موجودی است که می خواهد ماه را برای خودش داشته باشد.
- * در این داستان خواست ماه متفاوت از روباه می باشد، خواسته ی ماه درخشندگی در آسمان است نه زندانی شدن در خانه ی روباه.

فعالیت ۲۰

میمون های گران بها

* مضمون فعالیت میمون های گران بها ، **طمع و ارزش ها** می باشد.

نکته:

۱- در دنیا چیزهایی وجوددارند که در اصل ارزشمند می باشند و

همه ی مردم جهان در این موردتوافق کرده اند مانند: طلا

۲- چیزهایی دیگری وجود دارند که در تمام دنیا بی ارزش هستند.

۳- در دنیا بعضی چیز ها خودشان ارزش ندارند و قراردادهای ما

برای آنها ارزش ایجاد می کند.

۴- در میان فلزات طلا از همه گران بها تر است.

فعالیت ۲۱

هرکاری.....

* مضمون فعالیت فوق **ایده ها و قدرت فکر** است.

* در این فعالیت مهارت برخورد خردمندانه با مسائل واقعی پیش روکسب می کنیم.

نکته: اولین راه حل همیشه بهترین و درست ترین راه حل نیست.

فعالیت ۲۲

برنامه های کودک و نوجوان

* مضمون فعالیت برنامه ی کودک و نوجوان ، روش گردآوری اطلاعات (مشاهده) می باشد.

* توانایی بیان احساسات، علائق و ترجیحات فرد در یک زمینه و ثبت آنها به زبان ساده از جمله اهداف این فعالیت اند.

نکته: مشاهده یک شیوه نظام مند در جمع آوری اطلاعات می باشد.

فعالیت ۲۳

از کجا بدانم؟

* مضمون این فعالیت منابع گرد آوری اطلاعات (منابع مکتوب و الکترونیکی) می باشد.

فعالیت ۲۴

چرخ ریسک

* مضمون فعالیت چرخ ریسک ، پدیده ها می باشد.

* صدای چرخ ریسک متنوع آهنگین و بلند می باشد .

غذای چرخ ریسک طیف وسیعی از حشرات و لاروها می باشد.

زیستگاه های چرخ ریسک حاشیه جنگل ها، مزارع نواحی روستایی و حومه شهرها که درختان پراکنده ای دارند می باشد. نمونه هایی از زیستگاه های چرخ ریسک عبارتند از:

* شمال و غرب ایران

* سرتا سر کانادا

* شرق آلاسکا

* جنوب آمریکا و بیشتر نقاط دنیا

* مسائل مهم در لانه سازی چرخ ریسک عبارتند از:

طول لانه، عرض لانه ، قطر دهانه لانه، موقعیت و محل لانه

پرنده نر و ماده در لانه سازی با یکدیگر همکاری می کنند.

لایه های درونی لانه چرخ ریسک از مو پشم و الیاف بسیار نرم می باشد.

لایه های بیرونی لانه چرخ ریسک از علف های نرم و باریک می باشد.

پس از لانه سازی چرخ ریسک ها شروع به جفت گیری می کنند، پس از جفت گیری چرخ ریسک ماده هر روز یک تخم میگذارد.

تخم های چرخ ریسک کوچک ، سفید مایل به صورتی دارای سطحی ناصاف ، بدون جلاء و دارای لکه های قهوه ای می باشد. طول هر تخم ۲/۵ سانتی مترو عرض آن ۱/۵ سانتی متر می باشد.

چرخ ریسک در هر تخم گذاری ۶ الی ۹ تخم می گذارد.

در مدتی که چرخ ریسک ماده روی تخم ها می خوابد، چرخ ریسک نر برای او هم غذا تهیه می کند.
چرخ ریسک ۱۲ روز روی تخم ها می خوابد.

در هر شبانه روز چرخ ریسک ماده ۱۷ ساعت گرمای بدن خود را به تخم ها منتقل می کند.

در زمانی که پرنده ی ماده روی تخم ها می خوابد پرنده نر به طور متوسط در هر ۴ دقیقه یکبار با منقاری پر از حشرات وارد لانه می شود.

پس از به دنیا آمدن جوجه های چرخ ریسک، چرخ ریسک ماده تا چند روز مواظب لانه و جوجه ها می باشد و چرخ ریسک نر در این مدت هم برای جفت خود و هم برای جوجه های خود غذا تهیه می کند.

پس از به دنیا آمدن جوجه ها در هر ساعت ۱۵ بار غذا وارد لانه شده و جوجه ها از آن تغذیه می کنند، این کار ۱۶ الی ۱۸ روز طول می کشد.

در این مدت نظافت لانه به دور از چشم چرخ ریسک ماده و نر نمی باشد.

زندگی چرخ ریسک تنها بیانگر گوشه ای از زیبایی و شگفتی جهان هستی و قدرت خالق زیبایی ها است.

آذربایجان غربی به علت وجود آب و هوای مناسب ، طبیعت پرگل و گیاه، مزارع، رودخانه های آبی پرآب و باغ های سیب وانگور زیستگاه مناسبی برای این پرنده می باشد.

فعالیت ۲۵

رضا

* مضمون فعالیت رضا کشف معانی می باشد.

نکته: داستان رضا بر این نکته تاکید دارد که در موقعیت های دشوار و غیرقابل

پیش بینی تصمیمات درست بگیریم .

نکته: در بعضی شرایط بین انسان خوب بودن و دوست خوب بودن تفاوت زیادی وجود

دارد .

اسلام